DZIENNIK URZĘDOWY
MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI

Warszawa, dnia 25 maja 1951 r. Nr 4 Poz. 24 — 40

TREŚĆ:

Poz. 24.

ZARZĄDZENIE

w sprawie punktualnego rozpoczynania posiedzeń i konferencji.

Do

Ob. Ob. Dyrektorów Departamentów i Naczelników Wydziałów Samodzielnych Ministerstwa Sprawiedliwości Prezesów Sądów Wojewódzkich i Prezesów Sądów Powiatowych.

Niepunktualne rozpoczynanie posiedzeń i konferencji stało się dość częstym zjawiskiem na terenie niektórych urzędów i instytucji państwowych.

Ponadto wiele posiedzeń i konferencji nie tylko nie zaczyna się w oznaczonych godzinach, lecz nie dochodzi w ogóle do skutku w przewidzianych terminach, z powodu nieprzybycia na nie wszystkich zaproszonych uczestników.

Taki stan rzeczy dezorganizuje pracę w urzędach i instytucjach państwowych, powoduje niepotrzebne marnotrawstwo czasu, godzi w zasady dyscypliny pracy i powoduje opóźnienie w załatwieniu niejednokrotnie bardzo ważnych i terminowych spraw.

Prezes Rady Ministrów wydał w powyższej sprawie specjalny okólnik Nr 58 z dnia 24 marca 1951 r.

Podając do wiadomości powyższy okólnik polecam przestrzegać ściśle wyłuszczonych w nim zasad i proszę Ob. Ob. Dyrektorów i Prezesów Sądów, aby dołożyli starań celem ścisłego jego wykonania.

Minister Sprawiedliwości: *H. Świątkowski*

Warszawa, dnia 28 kwietnia 1951 r.

Załącznik do zarządzenia poz. 24.

PREZYDIUM RADY MINISTRÓW
Nr Os. 0110/96.

Odpis.

OKÓLNIK Nr 58

Prezesa Rady Ministrów

z dnia 24 marca 1951 r.

w sprawie punktualnego rozpoczynania posiedzeń i konferencji.

Niepunktualne rozpoczynanie posiedzeń i konferencji stało się dość częstym zjawiskiem na terenie niektórych urzędów i instytucji państwowych.

Ponadto wiele posiedzeń i konferencji nie tylko nie zaczyna się w oznaczonych godzinach, lecz nie dochodzi w ogóle do skutku w przewidzianych terminach, z powodu nieprzybycia na nie wszystkich zaproszonych uczestników.

Taki stan rzeczy dezorganizuje pracę w urzędach i instytucjach państwowych, powoduje niepotrzebne marnotrawstwo czasu, godzi w zasady dyscypliny pracy i powoduje opóźnienie w załatwieniu niejednokrotnie b. ważnych i terminowych spraw.

Wobec powyższego, proszę Obywateli Ministrów o wydanie kierownikom komórek organizacyjnych ministerstw oraz kierownikom podległych urzędów i instytucji zarządzenia, aby pouczyli pracowników o konieczności punktualnego rozpoczynania posiedzeń i konferencji, przy zapewnieniu pracownikom udającym się na konferencję i posiedzenia, w miarę możności i potrzeby, środków lokomocji. Należy też zabronić odbywania wszelkich konferencji i posiedzeń w godzinach przeznaczonych na przyjmowanie interesantów.

Jeżeli ważne przyczyny służbowe uniemożliwiają wzięcie udziału w konferencji, zaproszony urząd lub osoba (wyznaczona) obowiązane są zawiadomić o tym organizatorów konferencji przed terminem jej rozpoczęcia.

Na konferencjach i posiedzeniach należy sporządzać listę obecności, w której przewodniczący lub protokolant odnotuje godziny przybycia uczestników.

Przewodniczący konferencji i posiedzeń lub na ich wniosek kierownicy komórek organizacyjnych zwołujących konferencje i posiedzenia mają obowiązek powiadamiać władze przełożone osób, które spóźniły się lub nie przybyły na konferencję (posiedzenie). Pracowników winnych nieusprawiedliwionego spóźnienia się lub nieprzybycia na konferencję należy pociągnąć do odpowiedzialności służbowej za dezorganizowanie pracy.

Za przestrzeganie postanowień niniejszego zarządzenia odpowiedzialni są kierownicy władz, urzędów i instytucji państwowych, w których odbywają się konferencje i posiedzenia.

Organa kontroli wewnętrznej mają obowiązek sprawdzać, czy zarządzenie to jest ściśle wykonywane.

Prezes Rady Ministrów
(—) Józef Cyrankiewicz

Za zgodność:
p.o. Dyrektor Biura Prezydialnego
(mgr *M. Kowalik)*

Poz. 25.

ZARZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 5 maja 1951 r.

w sprawie przestrzegania tajemnicy państwowej i służbowej.

Kontrola wykonania przepisów o ochronie tajemnicy państwowej i służbowej, przeprowadzona przez organa NIK zarówno w ministerstwach i urzędach centralnych, jak w aparacie władz terenowych, wykryła szereg rażących przypadków nieprzestrzegania tej tajemnicy.

Ujawniane przez organa kontroli fakty wykazały karygodne lekceważenie sprawy ze strony poszczególnych pracowników. Takie postępowanie prowadzi do rozpowszechniania wiadomości, przeznaczonych do użytku ścisłego grona osób, a tym samym ułatwia dywersyjną działalność obcego wywiadu oraz wroga klasowego.

W tych warunkach konieczne jest wykazanie szczególnej troski o przestrzeganie zarządzeń dotyczących zabezpieczenia tajności i poufności spraw zarówno we władzach i urzędach centralnych, jak również we władzach terenowych.

Z uwagi na doniosłe znaczenie przestrzegania tajemnicy państwowej i służbowej Prezes Rady Ministrów zarządzeniem z dnia 20.IV 1951 r. Nr 74 polecił przesyłać sobie miesięczne sprawozdania z wyników kontroli wykonania przepisów o ochronie tajemnicy państwowej i służbowej.

Wobec powyższego polecam Ob.Ob. Prezesom Sądów Wojewódzkich przesyłać mi do dnia 5 każdego miesiąca sprawozdania za miesiąc ubiegły z wyników kontroli wykonania przepisów o ochronie tajemnicy państwowej i służbowej.

Sprawozdania te powinny obejmować zestawienie kontrolowanych jednostek, dostrzeżone uchybienia, konsekwencje wyciągnięte wobec winnych oraz podjęte środki zapobiegawcze, względnie stwierdzenie, że przeprowadzone kontrole nie stwierdziły uchybień.

Minister Sprawiedliwości: *H. Świątkowski*

Poz. 26.

ZARZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 8 maja 1951 r.

w sprawie ustanowienia głównych i starszych księgowych w jednostkach budżetowych.

Na podstawie § 3 uchwały Rady Ministrów z dnia 21 lutego 1951 r. w sprawie praw i obowiązków głównych (starszych) księgowych jednostek budżetowych (Monitor Polski nr A-18, poz. 234) z a r z ą d z a się, co następuje:

§ 1.

U s t a l a się stanowiska głównych księgowych w następujących jednostkach budżetowych:
w zarządzie Centralnym Ministerstwa Sprawiedliwości,
w Sądzie Najwyższym,
w Trybunale Ubezpieczeń Społecznych,
w sądach wojewódzkich,
w Wyższej Szkole Prawniczej im. T. Duracza,
w Drukarni Ministerstwa Sprawiedliwości.

§ 2.

U s t a l a się stanowiska starszych księgowych w następujących jednostkach budżetowych:
w Głównej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich,
w okręgowych sądach ubezpieczeń społecznych,
w szkołach prawniczych i Centralnym Ośrodku Szkoleniowym w Józefowie,
w Instytucie Ekspertyz Sądowych,
w zakładach poprawczych.

§ 3.

Minister Sprawiedliwości ustali w sądach powiatowych, wykonujących swe budżety, stanowiska głównych lub starszych księgowych w zależności od wielkości danego sądu.

§ 4.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości: w z. *T. Rek*
Podsekretarz Stanu.

W porozumieniu:
Minister Finansów: *K. Dąbrowski*

Poz. 27.

OKÓLNIK

w sprawie przyznawania zwolnienia od kosztów sądowych obywatelom niemieckim.

Podaje się do wiadomości, że w wyniku porozumienia z Rządem Niemieckiej Republiki Demokratycznej zapewniona została wzajemność przy przyznawaniu przez sądy obywatelom obu Stron zwolnienia od kosztów sądowych. W związku z tym rozpoznając wnioski o zwolnienie od kosztów sądowych sądy winny traktować obywateli Niemieckiej Republiki Demokratycznej na równi z obywatelami polskimi.

Minister Sprawiedliwości: *H. Świątkowski*

Warszawa, dnia 12 maja 1951 r.

Poz. 28.

OKÓLNIK

w sprawie ustalenia w Warszawie sądu powiatowego miejscowo właściwego do spraw przekazanych sądowi w Warszawie lub sądowi w siedzibie Sądu Najwyższego.

Obowiązujące przepisy prawne (np. art. 22 K.P.C., art. 7 K.P.N. i art. 3 Dekretu z dnia 22 października 1947 roku o ustaleniu treści sporządzonych za granicą aktów stanu cywilnego (metryk) obywateli polskich (Dz U. R. P. z 1947 r. Nr 65, poz. 392) uzależniają miejscową właściwość sądu od siedziby Sądu Najwyższego bądź też określają jako sąd właściwy sąd z siedzibą w Warszawie.

Określona w podanych wyżej przypadkach właściwość sądu nie nasuwała zastrzeżeń według stanu prawnego obowiązującego do dnia 31 grudnia 1950 r. Sytuacja uległa zmianie, gdy rozporządzeniem z dnia 27 listopada 1950 r. o dostosowaniu sądów powszechnych do nowych przepisów ustrojowych i o zniesieniu sądów zbędnych (Dz. U. R. P. z 1950 r. Nr 54, poz. 496) zostały z dniem 1 stycznia 1951 roku utworzone w Warszawie sądy powiatowe dla poszczególnych dzielnic tego miasta.

W związku z tym wyjaśnia się, że jeżeli przepis szczególny sprawę należącą do właściwości sądów powiatowych przekazuje sądowi w Warszawie lub sądowi w siedzibie Sądu Najwyższego, to sądem miejscowo właściwym jest Sąd Powiatowy dla Dzielnicy Warszawa-Śródmieście w Warszawie.

Minister Sprawiedliwości: w z. *T. Rek*
Podsekretarz Stanu.

Warszawa, dnia 9 kwietnia 1951 r.

OKÓLNIK

Poz. 29.

w sprawie legalizacji dokumentów przeznaczonych do użytku za granicą.

Do
Obywateli Prezesów Sądów Wojewódzkich i Powiatowych.

Wobec wprowadzenia z dniem 1 stycznia 1951 r. nowego ustroju sądów powszechnych podaje się do wiadomości, że do dokonywania legalizacji dokumentów przeznaczonych do użytku za granicą uprawnieni są prezesi sądów wojewódzkich i prezesi sądów powiatowych. Dokumenty zalegalizowane przez prezesa sądu powiatowego nie wymagają legalizacji przez prezesa sądu wojewódzkiego a będą legalizowane bezpośrednio przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

W związku z powyższym Obywatele Prezesi sądów wojewódzkich i sądów powiatowych nadeślą Ministerstwu wzory swoich podpisów oraz podpisów osób upoważnionych do legalizowania dokumentów przeznaczonych do użytku za granicą w ich zastępstwie.

Równocześnie wyjaśnia się, że opłata skarbowa od poświadczenia każdego podpisu wynosi 6 zł (Obwieszczenie Ministra Finansów z dnia 27 stycznia 1951 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu dekretu z dnia 3 lutego 1947 r. o opłacie skarbowej — Dz. U. R. P. Nr 9, poz. 73).

Minister Sprawiedliwości: w z. *T. Rek*
Podsekretarz Stanu.

Warszawa, dnia 8 maja 1951 r.

Poz. 30.

OKÓLNIK

w sprawie przestrzegania dyscypliny finansowej.

Do
wszystkich władz, podległych Ministerstwu Sprawiedliwości.

Wyniki kontroli, dokonywanych w podległych jednostkach, zarówno przez inspektorów Najwyższej Izby Kontroli, jak również przez organa kontroli wewnętrznej, wskazują, że zagadnienie dyscypliny finansowej na odcinku resortu Ministerstwa Sprawiedliwości nie stoi jeszcze na właściwym poziomie i wymaga zwrócenia na nie baczniejszej, niż dotychczas, uwagi ze strony kierowników podległych władz.

Przedmiotowe zagadnienie na poszczególnych odcinkach przejawia się w sposób następujący:

A. W zakresie obliczania i przyznawania wynagrodzeń

stwierdzono przypadki przekroczenia liczby przyznanych etatów oraz zaszeregowanie pracowników do grup wyższych niż przewidziane w tabeli, jak również przyznawanie dodatków funkcyjnych i służbowych niezgodnie z obowiązującymi przepisami.

Zwracam uwagę na konieczność ścisłego przestrzegania obowiązujących w tym zakresie przepisów, a w szczególności:

1) ustawa o państw. służbie cywilnej z dn. 17.II 22 r. (Dz. U. R. P. nr 11, poz. 72 z 1949 r.) zwłaszcza postanowień art. art. 3, 12, 23, 41—43, 48 ust. 5 i 6, 60 ust. 2, 65 ust. 2 i 82.
2) ustawy o uposażeniu pracowników państwowych z dn. 4.II 1949 r. (Dz. U. R. P. nr 7, poz. 39),
3) rozporządzeń Rady Ministrów i innych aktów wydanych w wykonaniu ustawy uposażeniowej, a mianowicie:
   a) w sprawie kwot uposażenia zasadniczego i dodatków lokalnych dla pracowników państwowych (Dz. U. R. P. nr 14, poz. 82 z 1949 r., a zwłaszcza §§ 5, 6, 10 i 11),
   b) w sprawie uposażenia sędziów, asesorów i aplikantów (Dz. U. R. P. nr 13, poz. 102 z 1951 r.). Równocześnie wyjaśniam, że o dodatku funkcyjnym, którego wysokość uzależniona jest od liczby sędziów danego sądu, rozstrzyga nie obsada faktyczna, a liczba przyznanych dla danego sądu etatów sędziowskich, łącznie z wydziałem zamiejscowym, o ile taki istnieje.
   c) w sprawie ustalenia stanowisk służbowych i zaszeregowania do grup uposażenia pracowników państwowych, podlegających ustawie o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. nr 14, poz. 92 z 1949 r. oraz Monitor Polski nr A-10, poz. 155 z 1951 r.),
   d) w sprawie dodatków funkcyjnych i służbowych pracowników państwowych (Dz. U. R. P. nr 14, poz. 94 z 1951 r. oraz Monitor Polski nr A-10, poz. 155 z 1951 r.) w powiązaniu z art. 7 i 8 ust. uposażeniowej.

e) w sprawie przejściowego dodatku wyrównawczego dla sędziów, pełniących służbę na obszarze m. st. Warszawy (Monitor Polski nr A-13, poz. 150 z 1949 r. — uchwała Rady Ministrów),

f) w sprawie przejściowych dodatków wyrównawczych dla pracowników państwowych (Monitor Polski nr 13, poz. 151 z 1949 r. — uchwała Rady Ministrów),

g) w sprawie ryczałtowego wynagrodzenia pracowników państwowych (Monitor Polski nr 13, poz. 152 z 1949 r. — uchwała Rady Ministrów),

h) w sprawie terminu płatności uposażenia pracowników państwowych (Dz. U. R. P. nr 14, poz. 86 z 1949 r.),

i) w sprawie zasad zaszeregowania, automatycznego przechodzenia do wyższych grup uposażenia oraz dodatków funkcyjnych i służbowych nauczycieli i wychowawców Zakładów Poprawczych i Wychowawczych, podległych Ministrowi Sprawiedliwości (Dz. U. R. P. nr 51, poz. 382 z 1949 r.), oraz w sprawie uposażenia i automatycznego przechodzenia nauczycieli do wyższych grup uposażenia (Dz. U. R. P. nr 7, poz. 58 z 1951 r.),

j) w sprawie uposażenia pracowników nauki (Dz. U. R. P. nr 14, poz. 84 z 1949 r. oraz nr 21, poz. 165 z 1951 r.) (Instytut Ekspertyz Sądowych, Wyższa Szkoła Prawnicza),

k) zarządzenia Ministra Skarbu z dnia 18 czerwca 1949 r., wydanego w porozumieniu z Ministrami Administracji Publicznej i Opieki Społecznej w sprawie wynagrodzenia kierowców i innych pracowników samochodowych (Monitor Polski część „A" nr 40, poz. 561 z 1949 r. i nr 19, poz. 197 z 1950 r.),

l) okólnik nr 23 Prezesa Rady Ministrów z dnia 19.X 1949 r. w sprawie wynagrodzenia pracowników urlopowanych do prac związkowych (Monitor Polski część „A" nr 79, poz. 983 z 1949 r.),

ł) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 czerwca 1950 r. o sposobie obliczania i wypłacania uposażenia lub wynagrodzenia pracownikom, powołanym do odbycia czynnej służby wojskowej (Dz. U. R. P. nr 26, poz. 236 z 1950 r.),

m) zarządzenia Ministra Finansów z dnia 17 stycznia 1951 r. w sprawie wynagrodzenia dozorców (Monitor Polski nr A-11, poz. 168 z 1951 r.)

n) art. 56 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 25 lutego 1948 r. o powszechnym obowiązku przysposobienia zawodowego, wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego młodzieży oraz o organizacji spraw kultury fizycznej i sportu (Dz. U. R. P. nr 12, poz. 90 z 1948 r.).

B. W zakresie podatku od wynagrodzeń oraz składek na S. F. O.

stwierdzono przypadki niewłaściwego obliczania wysokości podatku względnie składek, jak również obliczanie ich od niewłaściwej podstawy wymiaru, na przykład wskutek niedoliczenia do wynagrodzenia gotówkowego wartości bezpłatnego utrzymania (szkoły), również często stwierdzono nieopodatkowanie kwot dodatkowo wypłaconych własnym pracownikom (np. prace zlecone) oraz wynagrodzeń ławników i świadków z tytułu utraconego zarobku, czy też wynagrodzeń biegłych, mimo że wynagrodzenia te przekroczyły wolną od podatku kwotę.

Wzmiankowane przypadki naruszają obowiązujące w tym zakresie przepisy, w szczególności:

1) ustawy o podatku od wynagrodzeń z dn. 4.II 1949 r. (Dz. U. R. P. nr 7, poz. 41),

2) ustawy z dn. 30.I 1948 r. o obowiązku społecznego oszczędzania (Dz. U. R. P. nr 10, poz. 74) wraz z późniejszymi zmianami, (Dz. U. nr 36, poz. 256 — nr 52, poz. 415 z 1948 r. i nr 7, poz. 42 z 1949 r.) oraz rozporządzenia wykonawczego Ministra Skarbu z dn. 12.III 1948 r. (Dz. U. R. P. nr 14, poz. 106, nr 23, poz. 202 z 1950 r., nr 15, poz. 124 z 1951 r.) i okólnika Ministra Finansów z dn. 10.IV 1951 r. (Monitor Polski nr 33, poz. 422),

3) rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 17.III 1949 r. w sprawie wykonania ustawy z dnia 4.II 1949 r. o podatku od wynagrodzeń (Dz. U. R. P. nr 15, poz. 98) ze zmianami, wprowadzonymi rozporządzeniami Ministra Skarbu, ogłoszonymi w Dzienniku Ustaw nr 1, poz. 3, z 1950 r. nr 19, poz. 162 z 1950 r. oraz nr 45, poz. 390 z 1950 r.,

4) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3.II 1951 r. w sprawie zaokrąglania sum w przep. o pod. od wynagrodzeń (Dz. U. R. P. nr 9, poz. 68) oraz zarządzenia Ministra Finansów z dnia 31.I 1951 r. w sprawie zasad zaokrąglania podstawy opodatkowania (Monitor Polski nr 13, poz. 189),

5) zarządzenia Ministra Skarbu z dnia 23.II 1950 r. w sprawie szacowania wartości świadczeń w naturze dla celów podatku od wynagrodzeń (Monitor Polski nr 27, poz. 317),

6) zarządzenia Ministra Skarbu z dnia 5.I 1950 r. w sprawie zwolnienia niektórych kategorii wynagrodzeń (Monitor Polski nr 4, poz. 43).

W tym zakresie należy mieć również na uwadze treść uchwały Prezydium Rządu z dnia 13.IX 1950 r. o wzmożeniu dyscypliny finansowej na odcinku podatku od wynagrodzeń (Monitor Polski nr 106, poz. 1335) oraz zarządzenie Ministra Sprawiedliwości w tymże przedmiocie z dnia 17.X 1950 r. (Dziennik Urzędowy Min. Sprawiedliwości nr 5, poz. 17).

C. Przepisy o podatku od nabycia praw majątkowych

w pewnych jednostkach nie są realizowane, a w niektórych stosowane niewłaściwie. Uchybienia w tym zakresie polegają na tym, że:

a) sekretarze sądów nie przestrzegają nałożonego na nich obowiązku obliczania i pobierania podatku od nabycia praw majątkowych, aczkolwiek za czynności te przysługuje im dodatkowe wynagrodzenie w wysokości 1,5% pobranych kwot,

b) nie zawsze w księdze należności obcych otwarto specjalne konto dla ewidencji kwot z tego tytułu pobranych,

c) sposób odprowadzania zainkasowanych kwot oraz likwidacja pozycji, w ciągu miesiąca nie zapłaconych bywają również niewłaściwe.

Przedmiotowe zagadnienie normują następujące przepisy:

1) dekret z dn. 3.II 1947 r. o podatku od nabycia praw majątkowych (tekst jednolity Dz. U. R. P. nr 9, poz. 74 z 1951 r.),

2) rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 8.XI 1948 r. w sprawie wykonania dekretu o podatku od nabycia praw majątkowych, w szczególności §§ 4, 51—54, 64—66 (Dz. U. R. P. nr 59, poz. 468),

3) zarządzenie Ministra Skarbu z dn. 11.I 1949 r., wydane w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, w sprawie wypłaty wynagrodzenia sekretarzom sądu za czynności, związane z obliczaniem i poborem podatku od nabycia praw majątkowych (Monitor Polski nr 3, poz. 25),

4) rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 4.II 1950 r. w sprawie zwolnień nabycia niektórych praw majątkowych od podatku od nabycia praw majątkowych (Dz. U. R. P. nr 4, poz. 36),

5) okólnik Min. Sprawiedliwości z dn. 30.VII 48 r. (Dziennik Urzędowy nr 9) wyjaśniający, że orzeczenia sądu, stwierdzające obowiązek alimentacji nie podlegają podatkowi od nabycia praw majątkowych oraz okólnik Min. z dnia 20.IV 1947 r. w sprawie obliczania i pobierania podatku od nabycia praw majątkowych (Dziennik Urzędowy nr 5 z 1947 r.).

D. Odnośnie prac zleconych

stwierdzono różnorodne ujmowanie tego zagadnienia. W tym przedmiocie należy mieć na uwadze:

1) art. 12 ustawy o uposażeniu pracowników państwowych z dnia 4.II 1949 r. (Dz. U. R. P. nr 7, poz. 39),

2) art. 23 ustawy o państwowej służbie cywilnej z dn. 17.II 1922 r. (Dz. U. R. P. nr 11, poz. 72 z 1949 r.),

3) wyjaśnienie Ministerstwa Finansów na ten temat, które brzmi:

„Wynagrodzenie z kredytów za prace zlecone mogą być przyznawane pracownikom państwowym jedynie w tych przypadkach, gdy, w myśl art. 23 ustawy o państwowej służbie cywilnej, wykonane przez nich czynności nie należały do ich zwykłych obowiązków służbowych. Do takich zaś czynności mogą być zaliczone tylko takie prace zlecone do wykonania pracownikom przez właściwe władze służbowe, **w wyniku których opracowane zostało pewne**, wchodzące w zakres działania władzy i wymagające specjalnej znajomości przedmiotu, zagadnienie i to tylko w tym przypadku, jeżeli ustalony zakres czynności tej władzy nie przewidywał opracowania tego zagadnienia w ramach normalnych obowiązków, zatrudnionych przez nią w odnośnym dziale pracowników, wzgl. jeśli przewidziane dla tego działu pracy etaty pracownicze, wobec braku odpowiednich sił, nie zostały obsadzone, przy czym dla ustalenia tego stanu rzeczy odnośna władza powinna legitymować się zarządzeniami: a) o ustaleniu zakresu działania poszczególnych komórek organizacyjnych, b) o szczegółowym podziale czynności tych komórek między zaliczonych do ich składu osobowego pracowników.

Nie mogą więc być z kredytów na prace zlecone opłacane żadne inne prace pracowników państwowych, nawet wtedy, gdy wykonane zostały w godzinach nadliczbowych. Wykonanie takiej pracy daje odnośnej władzy podstawę do przyznania zainteresowanym pracownikom nagród z kredytów na ten cel przewidzianych, pod warunkiem, że przyznanie każdej nagrody powinno być oddzielnie odpowiednio uzasadnione i że ustalone rozmiary przeznaczonych na nagrody kredytów nie będą przekraczane".

Władza lub jej komórka, udzielająca zleceń lub zawierająca umowy o dzieło, prowadzi ewidencję tych umów. Z ewidencji tej wynikać ma, kiedy i z kim umowę zawarto, umowny termin wykonania, termin oddania pracy i jej przyjęcia oraz data przedłożenia rachunku.

Funkcjonariusz, który wykonał pracę zleconą, wzgl. funkcjonariusz lub osoba, która wykonała dzieło, wystawia rachunek, odpowiadający wymogom § 83 przepisów o wyk. budż., dołączając odpis zlecenia lub umowy o dzieło, a co najmniej powołując się na datę i nr tejże umowy. Wystawca rachunku, o ile jest nim funkcjonariusz danej jednostki budżetowej, winien w treści rachunku zamieścić oświadczenie, że pracę, będącą przedmiotem rachunku, wykonał poza godzinami urzędowymi.

E. W zakresie wypłaty nagród

stwierdzono niestosowanie wydanych w tym przedmiocie wytycznych.
Wskutek tego nagrody stały się w wielu przypadkach stałym dodatkiem do uposażenia, zamiast być dla danego pracownika formą uznania za ponad przeciętny wkład pracy i zachętą do dalszego wysiłku, a w ręku władzy przełożonej — skutecznym środkiem wychowawczym.

F. Przepisy o należnościach służbowych

funkcj. państw., zawarte w rozp. R.M. z dn. 24.VII 48 r. (Dz. U. R. P. nr 38, poz. 279), są dziedziną licznych i częstych błędów oraz usterek. Z uwagi na to wyjaśniam, co następuje:

Należy rozróżniać podróż, trwającą najwyżej jedną dobę, od podróży dłużej trwających, gdyż zasady obliczania diet są w tych przypadkach różne (§ 16 cyt. rozp.). Delegacja służbowa nie może trwać dłużej niż 6 miesięcy (§ 8 cyt. rozp.).

Przy przejazdach środkiem lokomocji, mającym rozkład jazdy, początek i koniec podróży ustala się wg tego rozkładu (§ 17). Ewnt. opóźnienie środka lokomocji, wynoszące więcej niż 1 godzinę, uwzględnia się, o ile okoliczność ta poświadczona jest w formie adnotacji, zamieszczonej na delegacji przez powołaną do tego osobę (dyżurny ruchu, konduktor).

W treści delegacji należy wskazać władzę lub urząd, do którego funkcjonariusz został delegowany.

Środek lokomocji winien być również określony w treści delegacji, zwłaszcza jeśli to ma być pociąg pospieszny, wagon sypialny lub samolot (§§ 22, 27 i 28). W braku tego należy zapłacić koszty przejazdu najtańszym środkiem lokomocji, tj. pociągiem osobowym (§§ 22 i 26 cyt. rozp.).

Zwrot kosztu przejazdu wagonem sypialnym lub samolotem uwarunkowany jest nadto dołączeniem do rachunku biletu (§ 42). Osoba, uprawniona do przejazdu wagonem sypialnym III kl., może korzystać z wagonu sypialnego II kl., jeśli brak miejsca lub brak wagonu sypialnego III kl. stwierdzony będzie na bilecie lub delegacji przez powołaną do tego osobę (kasjer Orbisu, konduktor) i o ile podróż służbowa miała charakter nagły.

Przepis § 33 ust. 4 cyt. rozp. można stosować, o ile władza, do której funkcjonariusz był delegowany stwierdzi w formie adnotacji, zamieszczonej na delegacji, że odległość z dworca do urzędu wynosi ponad 4 km oraz że wysokość wydatku odpowiada miejscowej taryfie (§ 30). Również w tym przypadku obowiązuje zasada, wyrażona w § 22, że posługiwać należy się najtańszym środkiem lokomocji.

Zwrot kosztów rachunku hotelowego może nastąpić jedynie w przypadku, gdy odnośna władza w formie adnotacji na delegacji stwierdzi **niemożność** korzystania z pokoju gościnnego (brak, zajęty itp.).

Należności z tytułu podatku hotelowego zamieszczanej jeszcze często w rachunkach hotelowych, nie należy zwracać, gdyż policzenie tego podatku zawinił funkcjonariusz nieokazaniem delegacji służbowej. Okazanie bowiem delegacji powoduje zwolnienie od tego podatku.

Do wypłaty ryczałtu noclegowego nie potrzeba stwierdzenia niemożności korzystania z pokoju gościnnego.

Kierownik danej jednostki winien na delegacji służbowej odnotować dzień i godzinę rozpoczęcia pracy przez delegowanego funkcjonariusza. To samo dotyczy zakończenia czynności służbowej.

Zasada ta nie ma zastosowania do podróży, dokonywanych przez Ob. Dyr. Dep. w Ministerstwie Sprawiedliwości oraz Prezesów Sądów Wojewódzkich.

Podstawą do wypłaty ryczałtu przeniesieniowego jest fakt, że dany funkcjonariusz otrzymał dekret przeniesieniowy oraz objął służbę w nowym miejscu służbowym.

Wypłata natomiast kosztów przewozu urządzenia domowego udokumentowana być winna listem przewozowym (§ 42 cyt. rozp.).

Osobą, utrzymującą rodzinę, a więc uprawnioną do ryczałtu przeniesieniowego w wysokości 100% uposażenia brutto za dany miesiąc wraz z wszelkimi dodatkami stałymi, jest osoba pobierająca w danym miesiącu dodatek rodzinny.

Rozliczenia z tytułu podróży służbowej dokonać należy najpóźniej w ciągu 14 dni po jej ukończeniu. Do rozrachunku z tytułu należności służbowych używać należy druków wzór do § 83 przep. o wyk. budżetu, które zostały rozesłane wszystkim władzom asygnującym.

Druki te są równocześnie formularzami delegacji służbowych.

Każda jednostka prowadzi rejestr wystawianych delegacji.

W tym zakresie należy mieć na uwadze również wyjaśnienie Ministerstwa na temat podróży służbowych, ogłoszone w Dziennikach Urzęd. Min. Spr. nr 1 z 1947 r., nr 13 z 1948 r., nr 4 z 1949 r. i nr 5 z 1950 r. oraz treść pisma Min. Skarbu nr D. IV. 2452/49, przesłanego wszystkim władzom asygnującym resortu przy piśmie z dnia 21.I 50 r. nr BF. 338/50

G. W zakresie opłat i należności sądowych.

Przypadki mylnego obliczania i pobrania opłat sądowych, względnie ustalenia kosztów postępowania, niezgodnie z obowiązującymi przepisami, są stosunkowo częste

i wskazują na zachodzącą w pewnych przypadkach nieznajomość przepisów u osób, powołanych do obliczania opłat, jak również na brak nadzoru ze strony sędziego, załatwiającego sprawę, wzgl. kierownika sądu.

Jaskrawym uchybieniem w tym zakresie jest załatwienie sprawy bez pobrania opłat, wzgl. dwukrotna wypłata połowy wpisu na skutek cofnięcia pozwu.

Praktyki takie uszczuplają dochody Państwa i narażają osoby za to odpowiedzialne na konsekwencje materialne i służbowe.

Zagadnienie przedmiotowe normują:

1) ustawa z dnia 30.XII 50 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. R. P. nr 58, poz. 528),
2) dekret z dn. 23.I 1947 r. o opłatach sądowych w sprawach karnych (Dz. U. R. P. nr 19 poz. 73),
3) rozp. Min. Sprawiedliwości z dnia 8.VIII 46 r. o opłatach przed sądem rej. (Dz. U. nr 41, poz. 245 z 1946 r. i Dz. U. R. P. nr 24, poz. 95 z 1947 r.) zmienione rozporządzeniem Min. Sprawiedl. z 19.II 1951 r. (Dz. U. R. P. nr 12, poz. 99 z 1951 r.).

Przypadki kilkumiesięcznego opóźnienia w przypisaniu należności do księgi należności oraz tak samo rażąca powolność w ich egzekwowaniu, stwarzają stan rzeczy, że suma zaległych należności Skarbu Państwa jest poważna, że dochody resortu Ministerstwa maleją i zachodzi obawa niewykonania preliminarza dochodów. Tego stanu rzeczy nie da się usprawiedliwić trudnościami obiektywnymi. Częściej jest on wynikiem złej organizacji pracy i nieodpowiedniego nad nią nadzoru.

W trosce o poprawę sytuacji na tym odcinku Ob.Ob. Prezesi zechcą zwrócić baczną uwagę na działalność komorników sądowych, którzy należności Skarbu Państwa egzekwować winni energicznie, bez zbędnej zwłoki i opóźnień.

H. Koszty postępowania sądowego

zwłaszcza należności świadków, biegłych i ławników, bardzo często obliczane i wypłacane są niezgodnie z dekretem z dn. 26.X 1950 r. o należnościach świadków, biegłych i stron w postępowaniu sądowym (Dz. U. R. P. nr 49, poz. 445) oraz ustawą z dn. 8.I 1951 r. o należnościach ławników za udział w posiedzeniach sądowych (Dz. U. R. P. nr 5, poz. 41).

Uchybienia, stwierdzone w tym zakresie i potwierdzające się w różnych sądach, oprócz nieopodatkowania wynagrodzenia biegłego, wzgl. należności świadka i ławnika z tytułu utraconego zarobku — o czym była już mowa — polegają na tym, że wypłaca się strawne wzgl. wynagrodzenie z tytułu utraconego zarobku ponad ich maksymalną wysokość, wzgl. wypłaca się diety zamiast strawnego. W przypadkach wypłaty diet funkcjonariuszom państwowym brak stwierdzenia, że zeznania ich pozostawały w związku z pełnioną służbą. Wypłata utraconego zarobku świadka lub ławnika nie zawsze jest udokumentowana załączonym zaświadczeniem pracodawcy o wysokości zarobku. W zaświadczeniu tym pracodawca bardzo często nie stwierdza, czy zarobek pracownika za czas bytności w sądzie zostanie mu potrącony z wynagrodzenia. Stwierdzono również przypadki, że świadkowi, stającemu jednego dnia do dwu spraw, wypłacono wszelkie należności dwa razy.

——ooOoo——

Istnienie takich faktów wskazuje na brak należytego nadzoru i niedostateczność kontroli merytorycznej oraz na nieznajomość odpowiednich przepisów przez pracowników w zakresie spełnianych przez nich obowiązków. Zachowanie dyscypliny finansowej, zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków budżetowych, w okresie realizacji planów gospodarczych i w związku z nowym systemem budżetowania jest bezwzględnie obowiązujące. Dalsze istnienie opisanego stanu rzeczy uznać trzeba za niedopuszczalne i gospodarczo szkodliwe.

Mając dalej na uwadze, że prawidłowe wykonanie budżetu Państwa na rok 1951, osiągnięcie zaplanowanych dochodów i nieprzekroczenie zaplanowanych wydatków jest podstawowym warunkiem realizacji zadań drugiego roku planu sześcioletniego, czynię wszystkich Obywateli Prezesów Sądów i Kierowników podległych jednostek odpowiedzialnymi za terminowe ściąganie należności skarbowych oraz za oszczędne i zgodne z przeznaczeniem wydatkowanie środków budżetowych.

W związku z powyższym zarządzam co następuje:

1) Obywatele Prezesi Sądów i Kierownicy innych podległych jednostek wydadzą stosowne zarządzenia i przedsięwezmą kroki, zmierzające do poprawy istniejącego stanu rzeczy na powierzonych im odcinkach, wykorzystując w tym kierunku zgromadzenia ogólne pracowników, jak również przeszkalając pracowników w zakresie powierzonych im funkcji. W tej kwestii należy również utrzymać kontakt z Komitetem Zakładowym P.O.P. P.Z.P.R. oraz z zakładową organizacją Związku Zawodowego.
2) W każdym przypadku stwierdzenia obliczenia i wypłaty uposażenia, wynagrodzenia czy należności niezgodnie z obowiązującymi przepisami należy zażądać od osoby za to odpowiedzialnej zaspokojenia roszczeń Skarbu Państwa z tytułu poniesionych szkód i strat, niezależnie od ewentualnej odpowiedzialności służbowej. W przypadkach jaskrawych i powtarzających się uchybień, wskazujących na istnienie złej woli, sprawę należy skierować do Ministerstwa Sprawiedliwości — Departament Organizacyjno-Administracyjny, celem ewentualnego przekazania jej prokuratorowi. Odpowiedzialność pracownika nie ogranicza ani nie wyłącza osobistej i bezpośredniej odpowiedzialności Obywateli Prezesów i Kierowników jednostek za właściwe stosowanie obowiązujących przepisów.
3) Sprawozdania o wydanych w tym zakresie zarządzeniach oraz o przedsięwzięciu innych kroków, jak również o dokonanych ustaleniach, należy składać co kwartał, do 3 następnego m-ca po upływie okresu sprawozdawczego. Obowiązują również sprawozdania w przypadku nie stwierdzenia żadnych uchybień w omówionym zakresie. Sprawozdania te winny być kierowane do Departamentu Organizacyjno-Administracyjnego.

Minister Sprawiedliwości: w z. *T. Rek*
Podsekretarz Stanu.

Warszawa, dnia 28 kwietnia 1951 r.

Poz. 31.

OKÓLNIK

w sprawie okresowych sprawozdań składanych przez kierowników sądów powszechnych radom narodowym (art. 13 u.s.p.).

Art. 13 u.s.p. o składaniu przez kierowników sądów powszechnych okresowych sprawozdań radom narodowym jest wynikiem kierunku rozwojowego naszego państwa.

Rady narodowe łączy z masami pracującymi stała i najbliższa więź, toteż określona w ustawie z dnia 20.III 1950 r. (Dz. U. R. P. nr 14, poz. 130) działalność i właściwość rad narodowych obejmuje swym zasięgiem całe życie społeczne. Są one organem jednolitej władzy państwowej, który nie tylko kieruje na swym terenie życiem gospodarczym, społecznym i kulturalnym (art. 6 pkt 1), ale obowiązkami swymi obejmuje czuwanie nad przestrzeganiem praworządności demokratycznej, ochronę porządku publicznego oraz kontrolę społeczną nad działalnością urzędów, przedsiębiorstw, zakładów i instytucji (art. 6 pkt 2 i 11).

I. Przedmiot sprawozdania.

Ten szeroki zakres działalności rad narodowych decyduje też o zakresie sprawozdań, które, wywiązując się z obowiązków nałożonych art. 13 u.s.p., składać mają kierownicy sądów powszechnych radom narodowym. Przedmiotem tedy tych sprawozdań powinny być wszystkie istotne

zagadnienia terenowe, znajdujące wyraz w pracy sądu i dające podstawę do wniosków ogólnych oraz do oceny stosowanej przez sąd polityki prawa.

W szczególności w składanych sprawozdaniach przedstawiać powinni kierownicy sądów radom narodowym takie zagadnienia, jak:

1) wpływ spraw karnych i omówienie przestępczości oraz walki z nią, ze szczególnym uwzględnieniem przestępstw gospodarczych, przestępczości nieletnich, spraw o zabezpieczenie socjalistycznej dyscypliny pracy oraz spraw rozpoznawanych w postępowaniu karno-administracyjnym;
2) wpływ spraw cywilnych i jego charakterystyka, ze szczególnym uwzględnieniem spraw ważnych, jak sprawy rozwodowe, o alimenta, opiekuńcze, o pozbawienie władzy rodzicielskiej, sprawy związane z kontraktacją, sprawy dotyczące spółdzielni produkcyjnych itp.;
3) przedstawienie materiałów dotyczących problematyki społecznej i gospodarczej terenu a ujawnionych w związku z czynnościami urzędowymi sądu;
4) zaległości i obciążenie pracowników sądu;
5) obsada sądu i warunki jej pracy, przestrzeganie dyscypliny pracy, udział pracowników w życiu politycznym i społecznym;
6) współpraca z ławnikami;
7) współpraca sądu z innymi władzami, partiami politycznymi i społecznymi;
8) zagadnienie wykonywania wyroków pozbawienia wolności oraz orzeczeń sądu dla nieletnich, nadto ściąganie grzywien i kosztów sądowych: a) przez komorników, b) przez prezydia rad narodowych;
9) funkcjonowanie aparatu doręczającego, uwagi w sprawie komunikacji, a nadto zagadnienie roków sądowych i sesji wyjazdowych;
10) przyjmowanie i załatwianie próśb i zażaleń oraz udzielanie ludności wyjaśnień (porad prawnych);
11) plany pracy na okres następny i wykonanie planu za okres poprzedzający;
12) akcja współzawodnictwa pracy i jej usprawnienia oraz zaciągnięte przez pracowników sądu zobowiązania produkcyjne.

II. Okresowość sprawozdań.

Art. 13 u.s.p. nie określa częstotliwości omawianych sprawozdań, niewątpliwie jednak kierownicy sądów powszechnych mają obowiązek składania tychże wówczas, gdy zażąda tego właściwa rada narodowa.

Ministerstwo Sprawiedliwości jest upoważnione przez Kancelarię Rady Państwa do zakomunikowania sądom, iż wojewódzkie i powiatowe rady narodowe otrzymają instrukcję:

1) by prezydium rady narodowej uzgadniało z kierownikiem sądu daty sesji, na których składane będzie sprawozdanie z działalności sądu;
2) że termin ustalony będzie o tyle wcześniej, by kierownik sądu miał odpowiedni czas na zebranie materiału, opracowanie sprawozdania oraz złożenie jednego egzemplarza sprawozdania prezydium rady narodowej co najmniej na dwa tygodnie przed dniem sesji;
3) że składanie sprawozdań radom narodowym przez kierowników sądów powinno mieć miejsce nie rzadziej, niż raz w ciągu roku;
4) wreszcie, że na prezydiach rad narodowych ciąży obowiązek przesyłania kierownikom sądów w ciągu 14 dni od dnia sesji 2 odpisów protokołu sesji lub tej jego części, która dotyczy sprawozdania, dyskusji nad nim oraz powziętych uchwał.

Zasady te dotyczą okresowych sprawozdań z całokształtu działalności sądu (art. 13 u.s.p.), składanie jednak tych sprawozdań nie uchyla obowiązku kierowników sądów udzielania prezydiom rad narodowych na ich żądanie sprawozdań lub wyjaśnień odnoszących się do określonych konkretnych zagadnień, ani też nie zwalniają kierowników sądów od obowiązku brania udziału w innych sesjach rad narodowych bądź posiedzeniach prezydiów, na które zaproszeni zostali.

III. Opracowanie sprawozdań.

Sprawozdania przewidziane w art. 13 u.s.p. mają dać radzie narodowej obraz całokształtu działalności sądu oraz naświetlić problemy istotne z punktu widzenia społecznego, politycznego i polityki prawa, które znalazły swój wyraz w pracy i w orzecznictwie sądu oraz które mogą dać radzie narodowej podstawę do zarządzeń o szerszym zasięgu.

Sprawozdanie nie powinno być rozwlekłe, przeładowane szczegółami, lecz dawać winno syntetyczny obraz odcinka wymiaru sprawiedliwości na danym terenie. Przy opracowaniu uwzględnić należy hierarchię zagadnień i np. zagadnienia wymienione w pkt 1, 5, 11 i 12 ująć należy w kilku treściwych zdaniach obrazujących istotę, natomiast takie zagadnienia jak wymienione w pkt. 1 — 3 wymagają oczywiście znacznie bardziej szczegółowego i wnikliwego opracowania.

Przy opracowaniu sprawozdań pamiętać należy o obowiązku zachowania przepisów o tajemnicy państwowej i służbowej (dekret z dnia 26.X 1949 r.) oraz przepisów zawartych w zarządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 lutego 1950 r. (w sprawie instrukcji o zabezpieczeniu tajemnicy państwowej i służbowej w sądach), wreszcie o wskazówkach zawartych w ustępach 5—9 pisma okólnego z dnia 31.VIII 1950 r. N.S. 3470/50/I. W przypadkach wątpliwości w tym zakresie należy się zwracać o wyjaśnienia do Ministerstwa Sprawiedliwości — Departament Nadzoru Sądowego.

IV. Do uznania kierownika sądu należy decyzja, czy w omawianych sesjach rad narodowych weźmie udział sam, czy też obecni będą również sędziowie z referatu orzecznictwa bądź i przewodniczący wydziałów lub tylko niektórzy z tych sędziów.

Odpowiedzi na stawiane w dyskusji nad sprawozdaniem pytania i na żądanie wyjaśnień powinien kierownik sądu udzielać w miarę możności na posiedzeniu, gdyby jednak wyjaśnień takich natychmiast złożyć nie było można, należy je przesłać do prezydium rady narodowej na piśmie po posiedzeniu bez zwłoki. Ministerstwo Sprawiedliwości żywi nadzieję, że Obywatele Prezesi sądów będą opracowywać omawiane sprawozdania dla rad narodowych, pamiętając o tym, jakie znaczenie posiada ścisłe powiązanie problematyki sądu ze społeczeństwem reprezentowanym przez rady narodowe.

Zarazem proszę Obywateli Prezesów, żeby potrzebne do sprawozdań materiały zbierali bieżąco, co ułatwi dotrzymywanie terminu wysłania sprawozdania oraz zapobiegnie pominięciu istotnych zagadnień.

Prezesi sądów powiatowych po otrzymaniu odpisów protokołu sesji powiatowej rady narodowej przesyłać będą odpis ten wraz z odpisem złożonego radzie sprawozdania i ewentualnie ze swoimi dalszymi wyjaśnieniami właściwym prezesom sądów wojewódzkich — natomiast prezesi sądów wojewódzkich odpis protokołu sesji wojewódzkiej rady narodowej z odpisem złożonego sprawozdania i ewentualnie swoimi uwagami przesyłać będą Ministerstwu Sprawiedliwości — Departament Nadzoru Sądowego.

Minister Sprawiedliwości: w z. *T. Rek*
Podsekretarz Stanu.

Warszawa, dnia 8 maja 1951 r.

Poz. 32.

PISMO OKÓLNE

w sprawie poświadczenia ksiąg wieczystych i repertoriów „Kw" oraz „Zd".

Do
Obywateli Kierowników Sądów Wojewódzkich
„ „ Sądów Powiatowych
„ „ Wydziałów Zamiejscowych Sądów Powiatowych.

W związku z reorganizacją ustroju sądów powszechnych Ministerstwo Sprawiedliwości — Departament Nadzoru Są-

dowego wyjaśnia, że wobec zniesienia sądów okręgowych i braku wyraźnego unormowania sprawy poświadczania ksiąg wieczystych i repertoriów „Kw“ oraz „Zd“, dotychczas zastrzeżonej w myśl §§ 5 i 35 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 26 listopada 1946 r. o urządzeniu i prowadzeniu ksiąg wieczystych (Dz. U. R. P. Nr 66, poz. 366) dla Prezesa Sądu Okręgowego, należy uznać, stosując analogię do przepisu art. 15 ustawy z dnia 20.VII 1950 r. o zmianie przepisów postępowania w sprawach cywilnych, że poświadczenie wymienionych ksiąg obecnie dokonywane być winno przez Prezesa tego Sądu Powiatowego lub Przewodniczącego Wydziału Zamiejscowego, któremu na zasadzie § 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 27.XI 1950 r. o dostosowaniu sądów powszechnych do nowych przepisów ustrojowych i zniesieniu sądów zbędnych (Dz. U. R. P. Nr 54, poz. 496), powierzono prowadzenie i zakładanie ksiąg wieczystych i zbiorów dokumentów.

Za Dyrektora Departamentu: *M. Grudziński*
Wicedyrektor.

Warszawa, dnia 20 kwietnia 1951 r.

Poz. 33.

PISMO OKÓLNE

w sprawie postępowania w sprawach nieletnich odpowiadających wspól z dorosłymi.

Do
**Obywateli Prezesów Sądów Wojewódzkich
Prezesów Sądów Powiatowych
Przewodniczących
Wydziałów Zamiejscowych.**

Zgodnie z przepisem art. 479 § 2 k.p.k. sądy wojewódzkie i powiatowe orzekają w sprawach nieletnich, jeżeli w przypadku popełnienia przestępstwa przez nieletniego wespół z dorosłym prowadzący śledztwo prokurator uzna za niepożądane ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości wyłączenie sprawy nieletniego i skieruje akt oskarżenia właściwemu sądowi zwykłemu. Sąd ten obowiązany jest po myśli cyt. artykułu stosować przepisy rozdziału dotyczącego postępowania w sprawie nieletnich, jeżeli nie będzie celowe zastosowanie art. 25 k.p.k.

W związku z tym Departament Nadzoru Sądowego zwraca uwagę na konieczność należytego przygotowania rozprawy w tych przypadkach, a zwłaszcza wyznaczenia obrońcy z urzędu (art. 79 § 1 k.p.k.), wezwania rodziców lub opiekunów (art. 486 § 1 k.p.k.), a w przypadkach, gdy nieletni pozostawał pod dozorem kuratora lub był zatrzymany w schronisku—wezwania kuratora lub wychowawcy schroniska na rozprawę (art. 486 k.p.k.). Dotyczy to również ustalenia, czy w przekazanej do rozpoznania sprawie, w której występuje jako oskarżony — nieletni, znajdują się dane dotyczące osoby nieletniego, jego rodziny i najbliższego otoczenia, a w szczególności: akt urodzenia, lub dokument zastępczy stwierdzający wiek nieletniego oraz wywiad środowiskowy. Ponadto w zależności od potrzeby należy również żądać orzeczenia biegłych, dotyczącego stopnia rozwoju umysłowego, stanu psychicznego czy fizycznego oskarżonego lub wyników obserwacji czy opinii wychowawców schroniska, jeśli był on zatrzymany. W każdym przypadku w sprawie winny znajdować się informacje z rejestru nieletnich i rejestru skazanych, jeżeli nieletni ukończył 13 lat (art. 477 § 2 k.p.k., §§ 535, 536 i 537 Regulaminu wewnętrznego urzędowania sądów).

W razie braku w sprawie wymienionych danych należy je przed wyznaczeniem terminu rozprawy uzupełnić, przy czym o przeprowadzenie wywiadu środowiskowego można zwracać się bezpośrednio do odnośnych organów M.O., które posiadają odpowiednie druki (art. 43, 251 i 260 k.p.k.).

Z uwagi na właściwe i celowe wykonanie orzeczonych przez sąd zwykły środków wychowawczych i poprawczych wobec nieletnich, a nadto ze względu na potrzebę dokładnej rejestracji tych środków, kontrolę prawidłowości wykonania i zebrania materiałów dla badań o przebiegu nasilenia i przyczynach przestępczości wśród nieletnich — konieczne jest posiadanie przez wykonywający orzeczenie sąd dla nieletnich niezbędnych danych, dotyczących osoby osądzonego nieletniego.

W związku z tym sądy zwykłe, które orzekają w sprawach nieletnich winny w ciągu 7 dni po uprawomocnieniu się orzeczenia podlegającego wykonaniu (tj. orzeczenia, mocą którego skazano na umieszczenie w zakładzie poprawczym lub zastosowano środek wychowawczy: zakład wychowawczy, dozór kuratora lub dozór odpowiedzialny rodziców) przesłać właściwemu sądowi dla nieletnich odpis tego orzeczenia, kartę rejestracyjną AB wzór Nr 2 (wypełnioną zgodnie z § 3 Instrukcji do karty rejestracyjnej, zamieszczonej w Dz. Urz. Min. Sprawiedl. Nr 6 z dnia 1.XII 1950 r., poz. 22), wywiad środowiskowy oraz akt urodzenia nieletniego. Jeżeli nieletni był badany przez biegłego psychiatrę lub psychologa, względnie był tymczasowo zatrzymany w schronisku, należy również przesłać opinię biegłych lub wynik obserwacji kierownictwa schroniska.

Ponadto w każdej sprawie nieletniego, wobec którego został zastosowany zakład poprawczy, zakład wychowawczy, dozór kuratora, dozór odpowiedzialny rodziców lub opiekuna albo upomnienie należy w ciągu 7 dni od uprawomocnienia się orzeczenia przesłać do rejestru nieletnich w Ministerstwie Sprawiedliwości kartę rejestracyjną A1 (wzór Nr 1).

Niezależnie od tego w przypadkach przewidzianych w § 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 2.III 1946 r. o rejestrze i statystyce osób skazanych — należy wysyłać kartę do rejestru skazanych.

O dostarczenie druków odnośnych kart należy się zwracać do najbliższego Sądu dla Nieletnich.

Dyrektor Departamentu: *Henryk Chmielewski*

Warszawa, dnia 25.IV 1951 r.

Poz. 34.

PISMO OKÓLNE

w sprawie odtwarzania zniszczonych i zaginionych akt b. sądów niemieckich.

Do
**Obywateli Prezesów Sądów Wojewódzkich
Obywateli Prezesów Sądów Powiatowych
na obszarze województw:
katowickiego, opolskiego, wrocławskiego, zielonogórskiego, poznańskiego, szczecińskiego, koszalińskiego, gdańskiego, olsztyńskiego i białostockiego.**

Wobec powstałych w niektórych sądach wątpliwości Ministerstwo Sprawiedliwości wyjaśnia, że dopuszczalne jest odtwarzanie zniszczonych i zaginionych akt b. sądów niemieckich na Ziemiach Zachodnich, które w okresie międzywojennym wchodziły w skład Rzeszy Niemieckiej. Pogląd ten wynika z okoliczności, że zgodnie z § 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z 11.IV 1946 r. o mocy obowiązującej orzeczeń sądowych na obszarze Ziem Odzyskanych orzeczenia w tych sprawach posiadają w zasadzie w Polsce moc obowiązującą i podlegają na jej obszarze wykonaniu. W przypadku zaginięcia lub zniszczenia akt b. sądu niemieckiego osoba uprawniona z mocy orzeczenia tego sądu nie może bez uprzedniego odtworzenia akt uzyskać klauzuli wykonalności od sądu polskiego, koniecznej do wykonania wyroku na obszarze Polski. W tych warunkach zachodzą co do powyższych akt przesłanki do ich odtworzenia przewidziane w art. 484 kpc. Jeżeli chodzi o orzeczenia b. sądów niemieckich na obszarze b. W. M. Gdańska wydane w czasie okupacji niemieckiej, to brak jest wyraźnych przepisów, które by uznawały moc obowiązującą tych orzeczeń w Polsce, a wobec tego nie ma podstaw do uznania

obecnie ich mocy prawnej. Za powyższą tezą przemawia również okoliczność, iż orzeczenia sądów niemieckich wydane na obszarze Polski w granicach z 1939 r., uznane zostały za nieważne (art. 1 dekr. z 6.VI 1945 r. o mocy obowiązującej orzeczeń sądowych wydanych w okresie okupacji niemieckiej na terenie Rzeczypospolitej Polskiej — Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 151).

Na obszarze b. W. M. Gdańska okupant niemiecki również nie stosował się do przepisów prawa międzynarodowego Włączył sądownictwo gdańskie do systemu sądowego ogólnoniemieckiego i zmienił częściowo przepisy prawa cywilnego. Wobec tego, że sądy na obszarze b. W. M. Gdańska w okresie okupacji niemieckiej utraciły swoją odrębność i stały się sądami niemieckimi, nie może się na ich orzeczenia z tego okresu rozciągać umowa polsko-gdańska o wykonalności orzeczeń sądów gdańskich na obszarze Polski. W tych warunkach odtwarzanie akt w sprawach rozpoznanych przez sądy niemieckie na obszarze b. W. M. Gdańska byłoby bezprzedmiotowe.

Za Dyrektora Departamentu: *M. Grudziński*
Wicedyrektor.

Warszawa, dn. 27 marca 1951 r.

Poz. 35.

PISMO OKÓLNE

w sprawie wpisów do rejestru zmian statutów spółdzielni pomocniczych.

Do
Obywateli Prezesów Sądów Wojewódzkich
Obywateli Prezesów Sądów Powiatowych, które prowadzą rejestr spółdzielni.

Centrala Rzemieślnicza zawiadomiła Departament Nadzoru Sądowego, że niektóre sądy rejestrowe zarządzają wpisanie do rejestru zmian statutu spółdzielni pomocniczych, przekształcających się na spółdzielnie pracy, mimo nieprzedstawienia zatwierdzenia przez Centralę Rzemieślniczą tej zmiany.

Departament Nadzoru Sądowego przypomina, że w myśl art. 68 ust. 1 ustawy o spółdzielniach w **każdym** przypadku zmiany statutu spółdzielni — warunkiem skuteczności uchwały walnego zgromadzenia jest zatwierdzenie jej przez właściwą centralę. W przypadku niedołączenia postanowienia centrali do zgłoszonych przez spółdzielnię zmian statutu, sąd rejestrowy powinien wydać i doręczyć spółdzielni uzasadnione postanowienie przedstanowcze, zakreślające stosowny termin do uzupełnienia powyższego braku. Jeżeli termin upłynie bezskutecznie, należy wniosek oddalić.

Departament Nadzoru Sądowego wyjaśnia zarazem, że wpis zmiany statutu powinien być dokonany następująco: Jeżeli zmiana odnosi się do danych wymienionych w art. 7 ustawy o spółdzielniach, należy dane, wynikające ze zmiany statutu, wpisać w odpowiednich rubrykach rejestru (art. 68 ust. 3 ustawy o spółdzielniach). Jeżeli natomiast zmiana statutu odnosi się do innych danych, zarejestrowanie jej (ustęp 4 art. 68) powinno być dokonane w rubryce uwag w formie wzmianki: „Uchwałę z .... zmieniono art........... statutu".

Za Dyrektora Departamentu: *M. Grudziński*
Wicedyrektor.

Warszawa, dn. 23 kwietnia 1951 r.

Poz. 36.

PISMO OKÓLNE

w sprawie nadzoru nad notariatem.

Do
Obywateli Prezesów Sądów Wojewódzkich
(wszystkich).

Według przepisów prawa o notariacie niektóre uprawnienia z tytułu nadzoru nad notariatami przysługiwały prezesom sądów okręgowych, inne zaś prezesom sądów apelacyjnych.

W związku z otrzymanymi zapytaniami i celem tymczasowego ujednolicenia postępowania — Ministerstwo Sprawiedliwości komunikuje, że wobec zniesienia sądów okręgowych i stanowisk prezesów tych sądów, wszystkie uprawnienia przysługujące według prawa o notariacie prezesom sądów okręgowych i prezesom sądów apelacyjnych wykonywać mają, aż do czasu ustawowego unormowania tego zagadnienia, prezesi sądów wojewódzkich.

O treści niniejszego pisma zechcą Obywatele Prezesi zawiadomić prezesów sądów powiatowych i prezesów rad notarialnych.

Za Dyrektora Departamentu: *M. Grudziński*
Wicedyrektor.

Warszawa, dn. 24 kwietnia 1951 r.

Poz. 37.

KOMUNIKAT

w sprawie opisu znaczków sądowych.

Ministerstwo Sprawiedliwości na podstawie § 9 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 stycznia 1947 r. w sprawie uiszczania opłat w postępowaniu cywilnym (Dz. U. R. P. Nr 5, poz. 29), podaje niżej opis wypuszczonych w obieg w m-cu kwietniu 1951 r. nowych znaczków sądowych.

Znaczek sądowy przedstawia prostokąt o wymiarach 25,5 $\times$ 31,25 mm łącznie z marginesami, pośrodku którego w okrągłej tarczy znajduje się godło państwa — stylizowany Orzeł. Boki ujęte są fryzami z liści laurowych, górę i dół znaczka wypełniają napisy: „Opłata sądowa", cyfry wartości oraz napis „złotych". Poniżej rysunku znajduje się miejsce dla umieszczenia daty.

Znaczek zależnie od wartości drukowany jest na tle giloszowym w kolorach:

wartości	10 gr	tło	niebieskie,	kontur	fioletowy
„	50 „	„	„	„	c. niebieski
„	1 zł	„	różowe	„	stalowy
„	2 „	„	„	„	czerwony
„	5 „	„	„	„	brązowy o odc. żółtym
„	10 „	„	„	„	zielony.

Warszawa, dn. 26 kwietnia 1951 r.

Poz. 38.

KOMUNIKAT

w sprawie dokonywania potrąceń z płac pracowniczych z tytułu składek na odbudowę Warszawy.

Ministerstwo Sprawiedliwości zwraca uwagę Obywateli Kierowników wszystkich podległych jednostek organizacyjnych na treść okólnika Nr 56 Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 marca 1951 r. w sprawie dokonywania przez urzędy, instytucje państwowe i jednostki gospodarki uspołecznionej potrąceń z płac pracowniczych z tytułu składek na odbudowę Warszawy, zamieszczonego w Monitorze Polskim Nr A-30 poz. 387.

Warszawa, dn. 29 kwietnia 1951 r.

Poz. 39.

Sąd Wojewódzki w Poznaniu obwieszcza, że:

1) w sprawie z powództwa Józefy Wegnerowej, zam. w Poznaniu, Winogrady 131 m. 1, przeciwko Emanuelowi Wegnerowi, zarządzeniem z dnia 27 lutego 1951 r.

dla obrony i reprezentowania praw nieznanego z miejsca pobytu Emanuela Wegnera, wyznaczony został kurator st. rejestrator Sądu Woj. w Poznaniu Jan Szczurkowski;

2) w sprawie z powództwa Heleny Kalbarczyk z Balewiczów, zam. w Bytyniu, pow. Szamotuły, przeciwko Stefanowi Kalbarczykowi, zarządzeniem z dnia 15 marca 1951 r. dla obrony i reprezentowania praw nieznanego z miejsca pobytu Stefana Kalbarczyka, wyznaczony został kurator kierownik Sekr. Sądu Woj. w Poznaniu Leon Szafrański;

3) w sprawie z powództwa Heleny Szkaplewicz, zam. w Gnieźnie, Stalina 26a przeciwko Szczepanowi Szkaplewiczowi, zarządzeniem z dnia 15 marca 1951 r. dla obrony i reprezentowania praw nieznanego z miejsca pobytu Szczepana Szkaplewicza, wyznaczony został kurator Rejestrator Sądu Woj. w Poznaniu Jan Rembikowski. (Nr spr. 1-IIC 300/51, 2-IIC 356/51, 3-IIC 843/51).

Poz. 40.

Ministerstwo Sprawiedliwości prostuje błędy drukarskie w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Sprawiedliwości Nr 3 z dnia 15 kwietnia 1951 r.:

1) poz. 21: w tytule pozycji — zamiast „z dnia 30 marca 1951 r." ma być: „z dnia 10 maja 1951 r.";

2) poz. 21: rozdział I p. 4 — po wyrazach „z dnia.....", ma być: „10 maja 1951 r. (Dz. U. R. P. z 1951 r. Nr 25, poz. 188)";

3) poz. 21: rozdział VIII p. 2 — w końcu zdania, zamiast „po upływie 1/2 roku" ma być „po upływie 1 roku";

4) w załącznikach Nr 1, 2 i 3 do poz. 21 — wyrazy: „oznaczenie sądu", „data........ 19......" oraz „sygn. akt" mają być wydrukowane w lewym górnym rogu.

2-B-30968
Tłoczono 2.400 egzemplarzy.
DRUKARNIA MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI, WARSZAWA, UL. NOWOWIEJSKA 6.
Objętość 10 stron. Papier płaski, druk. sat. 60 g kl. VII. Zam. nr 365. Oddano do składu 11.XI 1950 Druk. ukończono 25. V 1951.

Cena 1.20 zł